

OKUMA MACERASI

Henüz yeni okuma-yazma öğrenmiş olan çocuğunuza, kitapların heyecanlı dünyasında kendi başına gezinme cesareti verebilmek ve ona yepyeni dünyalar armağan edebilmek sanıldığı kadar zor ve yorucu değil. Acemi okuyuculara özel hazırladığımız ve işe yaradığı kanıtlanmış birkaç öneriyle işiniz çok kolay...

Okullar tatil olmadan önce, yaz tatili için çocuğunuza bir dizi kitap öneriliyor olacak. Siz de son dakikada, “nasıl bitecek bu kitaplar?” stresi yaşamak istemeyenlerdenseniz, bu yazı size göre demektir.

Unutmayın, çocuğunu birinci sınıfı bitirmiş ve okumayı-yazmayı öğrenmiş olabilir; ama bu beceriyi henüz tam olarak edinmediğinden emin olabilirsiniz. Kendi okuduklarını anlamak onlar için hala çok zor; ve bu güzel havalarda oyun oynamak varken, okumak çok da can sıkıcı hale gelebiliyor. İçinizden çoğunuzun çocukları, hala geceleri onlara kitap okumanız için size ısrar ediyor olabilir. Muhtemelen, “Sen artık okumayı biliyorsun, kendin okuyabilirsin” tarzındaki iteklemeleriniz de işe yaramıyordur. Öte yandan, yaşantımızda çok önemli bir yeri olan ‘okumayı’ bir zevke dönüştürmenin temelleri de bu dönemde atılıyor. Aşağıdaki önerilerimizi uyguladıktan sonra, hem yeni ders yılına hazırlanmak, hem de çocuğunuzun yaşamına bu zevki katmak sandığınızdan çok daha kolay olacak.

- 1. Kelimeleri işaret edin.** Çocuğunuzun kitaplarını okurken, siz de yanına oturun ve okuduğu her kelimeyi parmaklarınızla gösterin. Sayfa üstündeki resimleri değil, kelimeleri vurgulayın. Okumayı daha da keyifli hale getirmek için, yeni çevirdiğiniz bir sayfada, örneğin, bir ayıcık resmi varsa; “Hadi, ‘ayıcık’ kelimesini bulalım” demeniz, çocuğunuzun okuduğu şeye ilgi duymasını sağlayacaktır.
- 2. Eskilere dönüş yapın.** Mecburi yapılan her şey, özellikle söz konusu çocuklar olduğunda, isteksizleşmeye neden olur. Verilen tatil ödevleri yapmak için acele etmek yerine, ona bir zamanlar okumuş olduğunuz eski kitapları raflardan çıkarın ve onları keyif için okumasını önerin. Bir zamanlar anne ve babasının ona okuduğu kitapları, şimdi tek başına okuyabiliyor olmak ona kendini iyi hissettirecek ve kitap okuma isteğini artıracaktır.

3. **Birlikte okuyun.** Çocuğunuza “Hadi, şimdi bana sesli olarak oku” demek yerine, birlikte okumayı deneyin. Öncelikle aşına olduğunuz bir hikayeden başlamayı unutmayın. Sayfalardan birini sesli olarak siz okuyun, diğerini de çocuğunuza okusun. Sesiniz, zor kelimeleri kendi başına okuyabilmesinde ona yol gösterecek; ayrıca, sizin okuyacağınız bölümleri anlamakta zorluk çekmeyeceğinden hikayeye olan konsantrasyonu bozulmamış olacaktır. Bununla beraber, sırayla okumak, çocuğunuza dinlenme fırsatı da vereceğinden, okumanın yorgunluğunu hissetmemiş olacaktır. Sonuç olarak, hikaye okumak ona daha ilginç gelecektir. Tatil kitaplarını benzer bir süreçten sonra okumak daha keyifli olacaktır.
4. **Acele etmeyin.** Çocuğunuzun okurken kendini çok zorlamadığından emin olun. Size, sesli okumasını isteyin ve eğer her 10 kelimenin birinde takılıyorsa, daha kolay bir kitapla başlaması gerekiyor demektir. Belli hikayeyi tekrar tekrar okumak istiyorsa, endişelenmeyin, bırakın okusun. Aynı kitabı okumak kendine olan güvenini artıracak ve kendini göstermesini sağlayacaktır.
5. **Prova yapın.** Çocuklar yeni bir kitabı okumaya başlama konusunda genellikle isteksizdirler; özellikle anne ve babanın önünde sesli olarak okumaya konusunda daha da çekingen olabilirler. Kitabı okumaya başlamadan önce birlikte resimleri inceleyin. Resimler üzerinde konuşarak merakını da artırabilirsiniz. Söz konusu küçük bir hikaye kitabı ise veya kısa öyküler okuyorsa, önce içinden veya odasında sesli bir şekilde okumasını, daha sonra da size okumasını önerin. Kendini hiç prova yapmadan sahnede bulan bir oyuncunun heyecanını düşünün. Senaryo üzerinde bir süre kendi başına çalışabilmiş olması, performansını ve kendine güvenini arttıracaktır.
6. **Zor kelimelerde yardımcı olun.** Çocuğunuz bir kelimeye takıldığında, onu hemen doğru biçimde okuması için zorlamayın. Cümleyi bitirmesini bekleyin ve “Ben tam anlamadım, son cümleyi tekrar okur musun?” diye sorun. Aynı kelimedede yeniden zorlanırsa, onu zorlamadan, kelimeyi siz söyleyin. Böylelikle, hem kendini eksik hissetmeyecektir, hem de hevesi kaçmayacaktır. Kelimeleri doğru söyleyememesinin o an için çok da önemli olmadığını kendinize hatırlatın.
7. **Dikkatini dağıtabilecek şeylerden uzak tutun.** Çocuğunuzla birlikte günde en azından yarım saat okumanız onun için çok yararlı olacaktır. Ancak, bu süre içinde tüm dikkatinizi ona verdiğinizden emin olun. Bir yandan küçük kardeşini besliyor veya fasulye ayıklıyor olmanız, kitap okuma alışkanlığı kazandırabilme çabanıza engel olacaktır. En azından bu süre içinde tüm dikkatinizi ona vermeniz, okumanın ne kadar önemli olduğunu göstermenizde yardımcı olur.
8. **Bol bol konuşun.** Okuduğu veya sizin okuduğunuz hikayeler üzerinde elinizden geldiği kadar çok sohbet edin. Araştırmalar, okunan hikayeler hakkında konuşmanın çocukların kelime hazinelerini, anlama yetilerini

ve duydukları ilgiyi artırdığını göstermektedir. Çocuğunuz, daha okurken üzerinde konuşmayı tercih edebilir; merakla “Sence şimdi ne olacak?” demeniz, onun da merakını, hayal gücünü ve problem çözüme yeteneğini artıracaktır. Ayrıca, çocuğunuza, hikaye ile ilgili düşüncelerini sormanız, hikayenin içeriğini daha iyi anlamasını sağlayacaktır.

9. **Kalem kağıt hazırlayın.** Yapılan araştırmalar, yazmayı iyi öğrenmenin okumayı da pekiştirdiğini göstermektedir. Katılmaktan keyif alabileceği birkaç günlük işte kalemi kağıdı onun eline vermeniz, bu yeni edindiği becerilerin günlük hayatta ne kadar önemli olduğunu ona sözlerin ötesinde de gösterecektir. Örneğin; sizin için alışveriş listesini yazmasını isteyebilirsiniz. Kelimeleri eksik veya yanlış yazmasını umursamayın. Siz beraber dışarı çıktığınızda babası için bırakılmış bir not veya tatilden bir akrabanıza atacağınız kartta onun yazısının olması hoşuna gidecektir.
10. **Sesli okumaya devam edin.** Çocuklar 12-13 yaşlarına gelene kadar, kendi başlarına okuyabileceklerinden çok daha karmaşık kitapları anlama yeteneğine sahiptirler. Çocuğunuza bu tarz kitapları da okumanız, onların kelime hazinelerini ve zihinsel yetilerini artırmakla kalmaz, sadece ikinize özel bir zamanı da size sunar. 7 yaşındaki yeğenime Michael Ende'nin “Cim Düğme ve Lokomotifçi Lukas”ını ilk verdiğimde, tepki hazırды, “Off, çok kalın!” Ama ben okuduğumda ve dinlediğimde, kitabı çok iyi anladı ve çok sevdi. Daha sonra annesi ona her gece kitap okumaya devam etti. Şimdiki oyunlarına baktığımda görüyorum da, kitap yalnızca onu eğlendirmekle kalmadı, hayal gücünü de çok geliştirdi.

*Bu yazı Filiz Kaya tarafından hazırlanmış makaleden alıntılar içermektedir.